תפלה בחילו כבר הגיע שעת התיקון וממילא כל היום כשר לתפלה כמו לעתיד ולא לריך זמן תפלה [מובן דעעם זה שייך רק בגדולי הצדיקים אשר תפלתם זכה ובטוחים בעצמם שפועלים בירורים לקרב הגאולה] וגם זה נכון בעזה"ח ות"ל יתי' ויתי' שזכיתי לבבר מקחו של צדיק מנהג קדושי עליון זצוקללה"ה זי"ע :

עוד יש לישב מנהג הצדיקים ומקדים מש"כ המהרי"ל ז"ל בליקוטים על הגמ' יומא כ"ג. דהמתפלל לריך לפסוע ג' פסיעות לאחוריו ואם חוזר לאלתר דומה לכלב ששב על קיאו והדבר מתמי'. וביאר המהרי"ל כעין דאמרי' יומא פ"ו: עבירות שהתודה ביו"כ זה לא יתודה ביו"כ אחר ואם חזר והתודה דומה לכלב ששב על קיאו וביארו דכיון דכבר נמחל על החטאים שעברו מה שמתודה הוא על חטאים חדשים שרולה לעבור ג"כ דומה לכלב ששב על קיאו וה"נ כשמתפלל ודאי נמחל לו על חטאיו וכשחוזר תיכף מסתמא כוונתו מחמת שרולה לחטוא עוד ע"כ רולה להתפלל על מה שיחטא ע"כ דומה ג"כ להנ"ל עכ"ד , ולכאו' תמוה דבשלמא מתוודה עיקר הכוונה שימחלו לו על מה שחטא ומה דמות יערוך לזה תפלה שיש בה כמה ענינים של בקשה על בינה ודעת ועל רפואה ועל פרנסה ועל קבוץ גליות וכו' וכו'. ולמדתי מזה לעטולם כל התפלה ראוי להיות רק על חטא למחול לו אך כלפי שאמרו הרעותי את מעשי וקפחתי את פרנסתי ע"כ כל דבר שחסר לו הכל הוא בסיבת חטא וכשמתפלל על לרכיו עיקר המכוון להתפלל למחול לו על החטא שגרם לו חסרון זה וכן על קבוץ גליות ועל בנין ירושלים מחמת שאמז"ל כל מי שלא נבנה בהמ"ק בימיו כאלו נחרב בימיו והיינו שלא תיקן חלקו מה שהוא מעכב בבנין בהמ"ק על עוונותיו ומתפלל שימחלו לו וממילא יהי' נבנה חלקו בבהמ"ק. וסוף דבר כל הבקשות עיקר המכוון מהם הוא מחילה וסליחה ע"כ שפיר דמהו המהרי"ל ז"ל להא דיומא פ"ו:. קילור הדבר דעיקר התפלה ראוי להיות על מחילה וסליחה וכפרה על עונות או על קילור בעבודה ואפי' בלדיק היותר גדול שיך זה כידוע המעשה דרס"ג שכל שנתעלה יותר הי' עושה תשובה מחדש על קילור בעבודה. [וכזה יובן הא דאמרי' בברכות כ"ח: דתפלה קלרה הוא אפי' כשהם פורשין לעבירה יהי' לרכיהם לפניך. ולכאו' תמו' דכל קילור לריך להיות מעין תפלה הארוכה. והרי לא נמלא בכל תפלת י"ח תפלה פזו ולפמ"ש א"ש דזה כל תכלית המכוון מכל הבקשות שבתפלת י"ח שלא יעכבו עונותיו מלמלאות כל לרכיו וא"כ שפיר הוי תפלה קלרה מעין כל תפלת י"ח הארוכה וזה ראי' גדולה לדבריו]. עתה אקדים מה שלמדתי מס' הזכות להמידושי הרי"ם זצ"ל מעם דאם יכול לחדש דבר בתפלתו יכול לחזור ולהתפלל משום דזה מ"ע דאורייתא להתפלל על מה שלריך להתפלל כמ"ש רמב"ם וסמ"ג וע"כ אם נתחדש לו דבר שלריך הר"ז עיקר מ"ע דתפלה. ומזה נשמע שמותר להתפלל כל התפלה בשביל לורך א' שנתחדש לו בברכה א'. ומי שמתאחר בתפלה מחמת שמרגיש בעצמו שיתלהב אז יותר בתפלתו ואין ס' שאז ירגיש יותר כאב מחרבן בהמ"ק וגלות ישראל דכל שמתלהב יותר בתפלה מתפרץ ממנו יותר מלוקת נפשו במילי דשמיא על קלור בעבודה אשר אפשר דזה מעכב קבוץ גליות ובנין ירושלים ושאר בקשות התפלה וכל שמרגיש יותר מלוקת נפשו בזה חל עליו חיוב דאורי' של בקשת לרכיו שהעיקר הוא כשמרגיש שחסר לו. וכל שמקיים מ"ע דאורייתא בתפלה זמן תפלה כל היום . כנלענ"ד נכון, ילאתי מגדרי לערב דברי אגדה בהלכה מחמת שהדבר נוגע לישב מנהג לדיקים יס"ע זצ"ל :

מלבד זה כ' בב"ח או"ח סי' רי"ד בשם הגאון ר"י פאלאק ז"ל וז"ל שאל תלמיד אחד בבסמ"ד מפני מה לא תקנו אנכה"ג מלכות בכל י"ח ברכות והא ר"י קאמר כל ברכה שאין בה מלכות אינה ברכה והשיב לו הגאון הנ"מ ברכת פירות וברכת מלות וכ"ד שאדם נהנה וכו' אבל תפלה של שבת ובקשות הוא ואי"ח של ברכה של שבת על שום מעשה כה"ג לא אמר ר' יוחנן והי"נ אר"י וכו' הלואי שיתפלל אדם כל היום כלו ואי איהא דברכה של תפלה כשאר ברכות של חיוב מי יכול לחזור ולהתפלל הא אמרי' כל המברך ברכה שאי"ל עובר משום לא תשא עכ"ל הגם כי גוף קושייתו למה אין מזכירין מלכות בשמו"ע כתובה בתוס' ברכות מ': ודף מ"ט' ותירלו שם תירולים אחרים מ"מ מדהעתיק הב"ח ז"ל דבריו ש"מ דשמיעא לי' וסבירא לי' כן דבשמו"ע ליכא בה משום ברכה שאי"ל [וצ"ל דכל הסברות שב' שם התוס' דף מ"ט' דחשיב כמו מלכות משום דשמוכות אחי ויקים לו משום דאלוקי אברהם חשיב כמו מלכות כ"ז ל"מ רק לקולא אבל לא לחומרא וכעין דאמרי' בפ' ערבי פסחים לטובה מלטרף לרעה לא מלטרף העירנו לזה קלת מ"א ונכון] ויש להביא ראי' לזה מרשב"א סי' ל"א שהובא בפמ"ג סי' ק"ז סק"ב דלמ"ד ס' תפלה חוזר ומתפלל חובה ור"א דאמר אינו חוזר היינו דאי"ל ומינה דמ"מ רשות גם לר"א ור' כיון דפטור אינ יהי' רשות הא הוי ס' לא תשא וע"כ דבתפלת רשות ליכא לא תשא ואפי' למ"ש הרשב"א בחי' בשם גאון דלמ"ד חוזר הוא רשות ולמ"ד אינה חוזר אסור לחזור אין ראי' להיפך דיל' הטעם דהוי כמקריב ב' תמידין דאיכא בל תוסיף כמ"ש הרי"ף פ' מי שמתו ולא משום לא תשא דלא תשא :

עוד ראי' מברכות כ"ו: טעה ולא התפלל מנחה בשבת מתפלל במוצ"ש ב' של חול מבדיל בראשונה ואינו מבדיל בשני' ואם הבדיל בשני' ולא הבדיל בראשונה שני' עלתה לו ראשונה לא עלתה לו. והקשיתי לעיל דלא עלתה א משמע הא איסורא לא עביד בתפלתו והרי התפלל חי' ברכות לבטלה ולהנ"ל א"ש :

עוד ראי' מברכות כ"ז: לענין פלוגתא דר"י ות"ק אם תפלת המנחה עד הערב או עד ד' שעות אמרי' השתא דלא איתמר הלכתא לא כמר ודלא כמר דעביד כמר עביד ודעביד כמר עביד וכתבו הפוסקים משום דתפלה דרבנן וסד"ר לקולא אבל ק' דלעומת זה איכא לא תשא ח"י פעמים ועם ברכת המינים י"ט פעמים. ואף שכ' המג"א סי' קכ"ט סק"א דהיכא דעוטל ידיו בס' נטילה מותר לברך דכיון דס' נט"י מהור חשיב כמקיים מלות נט"י בודאי ומלי לברך. וכזה מבואר בתוס' מנחות לענין ספירה בהש"מ כ"ז כשהמלו' דבר בפ"ע ויולא בה מספק שפיר מברך ג"כ ולאו דחשיב כמלו' ודאית משא"כ בזה דהס' על הברכה עלמה הרי הלכה רווחת בפוסקים דאסור לברך מס' משום ס' לא תשא ואף שיש לדחוק בזה אמנם לפי דברי הב"ח א"ש ברווחא

סימן לז

להרב הגאון הקדוש פאה"ד האדמו"ר מגור שליט"א.

משיב אני כ"ק הרמה שליט"א להעיר לדיעות דברכה מעין ג' דאורייתא למה אין מזכירין ברית ותורה. ובאמת במרדכי סו"פ כילד מברכין בשם רבינו לבי העזרי איתא לומר ברית ותורה בברכה מעין שלש ולמה אין המנהג כן עכתד"ק [והה"ל ר' מרדכי שיחי' מירושלים חופ"ק הראני ברוקח ט' ברכות בנוסח על המחי' על פת הבא בכסנין העתיק גם ברית ותורה כמ"ש במרדכי ובנוסח העץ ועל פרי העץ אין כתוב שם ברית ותורה עיי"ש נראה קלת דס"ל דברכה מעין שלש על פת הבא

ן בעל הנאם יש נקשה אלו
אבות ראה נשאו בעל
הנשלים ראשם הם בתפלו